

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ РЕЖИСУРИ ТА МОНТАЖУ ВІДЕОКЛІПІВ

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво»

Спеціалізація «Режисура мультимедійних проєктів у музичному мистецтві»

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

(на базі повної загальної середньої освіти)

Інститут мистецтв

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>14.78/14</u>	
<i>Таранник</i> (підпис)	<i>А.О.</i> (прізвище, ініціал)
« <u> </u> »	20 <u>17</u> р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи режисури та монтажу відеокліпів» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» спеціалізації «Режисура мультимедійних проектів у музичному мистецтві» першого (бакалаврського) освітнього рівня (на базі повної загальної середньої освіти)

Розробник:

Салан Катерина Олександрівна, старший викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв

Протокол від «07» вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності

О.С.Плохотнюк

ЗМІСТ

	ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
	СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
I.	Опис предмета навчальної дисципліни.....	6
II.	Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III.	Програма навчальної дисципліни	8
	<i>Змістовий модуль 1</i>	8
	Плани практичних занять.....	10
	Розподіл балів за видами робіт	11
IV.	Навчально-методична карта дисципліни	12
V.	Завдання для самостійної роботи.....	13
VI.	Система поточного та підсумкового контролю.....	14
VII.	Методи навчання.....	16
VIII.	Методичне забезпечення курсу.....	16
IX.	Рекомендована література.....	17
X.	Основна.....	17
	Додаткова.....	17

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Формування фахових компетентностей майбутнього вчителя музичного мистецтва у вищому навчальному закладі здійснюється на заняттях дисциплін історико-теоретичного, вокально-хорового та інструментально-виконавського циклів, засвоєння яких забезпечує теоретичну, практичну і методичну підготовку студентів до професійної діяльності. Однією з профільюючих дисциплін для студентів першого (бакалаврського) освітнього рівня, які здобувають додаткову кваліфікацію «Режисура мультимедійних проєктів у музичному мистецтві» на четвертому курсі, є «Основи режисури та монтажу відеокліпів». Засвоєння цього навчального курсу дає змогу студентам опанувати знання з історії, теорії та методики аранжування естрадної музики, засвоїти методи і прийоми аранжування.

Робоча програма навчального курсу «Основи режисури та монтажу відеокліпів» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки студентів відповідно до навчального плану галузі знань 0202 «Мистецтво», спеціальності 6.020204 «Музичне мистецтво».

У програмі визначено:

- обсяг теоретичних знань і практичних умінь, які мають опанувати студенти, що здобувають додаткову кваліфікацію «Режисер мультимедійних проєктів у музичному мистецтві» відповідно до освітньої програми ОР «бакалавр»;
- групи компетенцій, необхідних для режисера мультимедійних проєктів та викладання аранжування естрадної музики, визначених на основі освітньо-кваліфікаційної характеристики ОР «бакалавр»;
- розподіл навчального матеріалу за модулями (змістовими модулями) та академічного часу для його засвоєння;
- форми й види навчальної діяльності студентів у процесі засвоєння навчального курсу;
- необхідне методичне забезпечення та систему оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета викладання дисципліни – формування у майбутніх учителів ІТ-компетентності у сфері музичного мистецтва та готовності до використання сучасних музично-інформаційних технологій у музично-педагогічній діяльності.

Завдання навчального курсу – формування у студентів таких фахових та загальних *компетентностей*:

– *інформаційна* (здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань, пов'язаних викладанням музичного мистецтва; здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та музично-педагогічній діяльності);

– *музично-інформаційна і технологічна* (здатність до самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках; спроможність застосовувати на практиці знання з основ комп'ютерного аранжування; володіння технологією елементарного звукозапису; уміння працювати з мікрофоном, звукопідсилювальною та звуковідтворювальною апаратурою);

– *науково-дослідницька* (здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності; володіння науково-дослідними методами відповідно до фахового спрямування; обізнаність в особливостях проектної діяльності, готовність до її реалізації; критична обізнаність та інтелектуальна чесність; здатність до нестандартних рішень типових задач і здатність вирішувати нестандартні завдання у сфері музично-інформаційних технологій);

– *самоосвітня* (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху).

Міждисциплінарна взаємодія. Засвоєння курсу «Основи режисури та монтажу відеокліпів» передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок з таких дисциплін: основний музичний інструмент; додатковий музичний інструмент; історія музики; основи мультимедійного інструментознавства; відео-інформаційні технології.

На вивчення курсу «Основи режисури та монтажу відеокліпів» навчальним планом відведено 54 години, із них: 2 – лекційних занять, 18 – практичних, 3 – модульний контроль, 31 – самостійна робота студентів.

Вивчення навчального курсу «Основи режисури та монтажу відеокліпів» завершується складанням заліку у VII семестрі.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи режисури та монтажу відеокліпів»

Курс:	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>1,5</i></p> <p>Кількість змістових модулів: <i>1</i></p> <p>Загальна кількість годин: <i>54</i></p> <p>Кількість годин на тиждень: <i>1</i></p>	<p>Шифр та назва галузі знань: <i>0202</i> <i>«Мистецтво»</i></p> <p>Шифр та назва напрямку підготовки: <i>6.020204</i> <i>«Музичне мистецтво»</i></p> <p>Освітній рівень: перший <i>(бакалаврський)</i></p>	<p>Дисципліна додаткової спеціалізації</p> <p>Рік підготовки: <i>IV</i></p> <p>Семестр: <i>VII</i></p> <p>Аудиторні заняття: <i>20 годин, із них:</i></p> <p>Лекції – <i>2 години</i></p> <p>Практичні заняття – <i>18 годин</i></p> <p>Самостійна робота: <i>31 година</i></p> <p>Модульний контроль: <i>3 години</i></p> <p>Форма підсумкового контролю: <i>Залік</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи режисури та монтажу відеокліпів»

	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	лекційних	Практичних	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль 1							
1	Предмет, мета та завдання курсу. Режисер-організатор творчого процесу. Історія розвитку режисури	2	2	2			
2	Робота над режисерським сценарієм, постановочним планом	7	2		2	5	
3	Мультиплікація як творчий метод створення мультимедійного проекту. Втілення режисерського задуму в мультиплікаційному фільмі (фрагмент)	9	4		4	5	
4	Робота режисера над відеокліпом. Етапи роботи	16	6		6	10	
5	Монтаж відеокліпу в програмах Sony Vegas, Pinnacle	17	6		6	11	
6	МКР	3					3
	Разом	54	20	2	18	31	3

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Основи режисури та монтажу відеокліпів»

Змістовий модуль 1

Тема 1. Предмет, мета та завдання курсу. Режисер-організатор творчого процесу. Історія розвитку режисури (2 год.)

Режисер, його роль і значення в мистецтві. Режисер – ідейний і художній організатор постановки. Функції режисера. Режисер – керівник всієї творчої роботи по створенню відеокліпу.

Професія кінорежисера. Видатні кінорежисери 20 ст. (Ч.Чаплін, А.Хічкок, У.Дісней, Е.Рязанов, А.Тарковський).

Професія кліпмейкера. Видатні кліпмейкери сучасності.(А.Бадоев, К.Царік, А.Филатович, В.Скуратовский, В.Придувалов, С.Горов).

Література основна: 1.2, 1.3.

Література додаткова: 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.6, 2.7, 2.8, 2.10, 2.12.

**Тема 2. Робота над режисерським сценарієм, постановочним планом
Практичне заняття (2 год.)**

Вимоги до режисера: принциповість, суспільна активність, висока культура, знання театрального та кіно мистецтва і специфіки других мистецтв, знання літератури, драматургії, педагогічні та організаторські здібності.

Основні розділи постановочного плану вистави: режисерський аналіз твору, режисерський задум проекту, втілення режисерського задуму.

Особливості постановки відеокліпу. Етапи роботи – прослуховування пісні, складання сценарію, розподіл ролей, робота з акторами, підготовка костюмів і декорацій, знімальний процес.

Література основна: 1.1, 1.3.

Література додаткова: 2.1, 2.4, 2.6, 2.7, 2.8, 2.12.

Тема 3. Мультиплікація як творчий метод створення мультимедійного проекту. Втілення режисерського задуму в мультиплікаційному фільмі (фрагмент). Практичне заняття (4 год.)

Мультиплікація — технічні прийоми здобуття рухомих зображень, ілюзій руху і зміни форми об'єктів за допомогою декількох або безліч нерухомих зображень і сцен. Анімація (від фр. animation) — пошвавлення, одушевлення.

Мультиплікація – самостійний вид творчості. Підбір матеріалу (основна вимога – підпорядкованість єдиній темі, завданню, меті), обробка літературного та музичного матеріалу, специфіка написання сценарію та його режисерське втілення.

Основні види мультиплікації: мальована, лялькова, комп'ютерна.

Вербальне та пластичне рішення художнього матеріалу в мультфільмі.

Особливості драматургії мультиплікаційного фільму.

Виразні засоби та їх використання при створенні мультиплікаційного фільму.

Принципи постановки мультиплікаційного фільму: пошук літературного та музичного матеріалу, його обробка, створення сценарного плану, написання сценарію, створення монтажного листа. Основні закономірності в роботі.

Література основна: 1.2, 1.3.

Література додаткова: 2.3, 2.4, 2.8, 2.9, 2.11, 2.12.

Тема 4. Робота режисера над відеокліпом. Етапи роботи.

Практичне заняття (6 год.)

Режисерський задум. Осмислення твору. Задум його акторського та технічного виконання. Створення сценарію відеокліпа. Знімальна робота. Робота з акторами.

Основні методи роботи з актором: робота за столом, у вигородах, на сцені (на знімальному майданчику).

Література основна: 1.2, 1.3, 1.4.

Література додаткова: 2.3, 2.4, 2.8, 2.9, 2.11, 2.12.

Тема 5. Монтаж відеокліпу в програмах Sony Vegas, Pinnacle.

Практичне заняття (6 год.)

Знайомство з програмами відео монтажу **Sony Vegas** або **Pinnacle**. Вибір програми для конкретної роботи. Монтаж відео. Синхронізація відео та аудіо треків. Робота над ефектами, переходами, титрами.

Література основна: 1.5, 1.6.

Література додаткова: 2.5, 2.6, 2.8, 2.9, 2.11, 2.12.

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I.

Практичне заняття 1: Робота над режисерським сценарієм, постановочним планом (2 год.)

1. Вправи на розвиток режисерської фантазії.

2. Робота над режисерськими етюдами: визначення теми та ідеї кліпу, створення сценарію кліпу, практичне розігрування кліпу з студентами, сценічна організація кліпу відповідно до задуму.

Література основна: 1.1, 1.3.

Література додаткова: 2.1, 2.4, 2.6, 2.7, 2.8, 2.12.

Практичне заняття 2: Мультиплікація як творчий метод створення мультимедійного проекту. Втілення режисерського задуму в мультиплікаційному фільмі (фрагмент). (4 год.)

1. Складання режисерського плану мультиплікаційного фільму.

2. Вибір способу анімації.

3. Пробні зйомки.

Література основна: 1.2, 1.3.

Література додаткова: 2.3, 2.4, 2.8, 2.9, 2.11, 2.12.

Практичне заняття 3. Робота режисера-кліпмейкера над створенням відео кліпу. Етапи роботи. (6 год.)

1. Ознайомлення з пісню. Складання сценарію кліпу згідно з режисерським задумом.

2. Розподіл ролей.

3. Репетиції епізодів.

Література основна: 1.2, 1.3.

Література додаткова: 2.3, 2.4, 2.8, 2.9, 2.11, 2.12.

Практичне заняття 4. Монтаж відеокліпу в програмах Sony Vegas, Pinnacle. (6 год.)

1. Знімальний процес.

2. Монтаж.

3. Титри.

Література основна: 1.1, 1.2.

Література додаткова: 2.5, 2.6, 2.8, 2.9, 2.11, 2.12.

Розподіл балів за видами робіт

Види роботи	Кількість	Балів за одиницю	Всього балів
Змістовий модуль 1			
Відвідування лекцій	1	1	1
Практичні заняття	9	10	90
Відвідування практичних занять (за 2 год.)	9	1	9
Самостійна робота	4	5	20
МКР	1	25	25
Всього балів			145
Коефіцієнт			1,45

ІV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ РЕЖИСУРИ ТА МОНТАЖУ ВІДЕОКЛІПІВ»

Разом: 54 год., лекції – 2 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 31 год.,
модульний контроль – 3 год.

Модулі	Змістовний модуль 1				
Кількість балів за модуль	70 б.				
Теми лекцій	Предмет, мета та завдання курсу. Режисер-організатор творчого процесу. Історія розвитку режисури				
К-ть балів	1				
Теми практичних занять		Робота над режисерським сценарієм, постановочним планом	Мультиплікація як творчий метод створення мультимедійного проекту. Втілення режисерського задуму в мультиплікаційному фільмі (фрагмент)	Робота режисера над відеокліпом м. Етапи роботи	Монтаж відеокліпу в програмах Sony Vegas, Pinnacle
К-ть балів		10+1	20+2	30+3	30+3
Самостійна робота		5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота – 25 б.				
Підсумковий контроль	Залік				
Всього без урахування коефіцієнту – 145 балів, коефіцієнт – 1,45					

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовний модуль 1.

Т.1. Робота над режисерським сценарієм, постановочним планом

1. Складання постановочного плану відеоролика.
2. Участь зйомках відеоролика в якості режисера та актора.

Т.2. Втілення режисерського задуму в мультиплікаційного фільму

1. Визначити етапи роботи над постановкою мультиплікаційного фільму.
2. Створити фрагмент анімаційного фільму.

Т.3. Робота режисера над відеокліпом. Етапи роботи.

1. Перегляд і аналіз відео матеріалів.
2. Опрацювання сценаріїв відеокліпів, створення постановочного плану відеокліпа.
3. Визначення плану роботи з акторами на різних етапах роботи.

Т.4.

1. Здійснення монтажу відзнятого або підготованого матеріалу.
2. Синхронізація відео та аудіо треків.
3. Робота над ефектами, переходами, титрами.

Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Год.	Бали
<i>Змістовний модуль 1.</i>			
Тема 1. Робота над режисерським сценарієм, постановочним планом	Практичне завдання	5	5
Тема 2. Втілення режисерського задуму в мультиплікаційного фільму	Практичне завдання	5	5
Тема 3. Робота режисера над відеокліпом. Етапи роботи.	Практичне завдання	10	5
Тема 4. Монтаж відеокліпу в програмах Sony Vegas, Pinnacle	Практичне заняття	11	5
<u>Разом</u>		31	20

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Навчальні досягнення з дисципліни «Основи режисури та монтажу відеокліпів» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, в якій зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення в національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблиці.

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

➤ **Усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.

➤ **Письмового контролю:** складання сценарного плану, сценарію;

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності в європейську шкалу ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання

F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни
----------	------------------------	---

**Розподіл балів за темами змістових модулів,
що присвоюються студентіві упродовж вивчення навчального курсу**

МОДУЛІ					Модульна контрольна робота
Змістовий модуль 1 (лекції, практичні, самот. робота)					
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	
1	16	27	38	38	25
Усього без урахування коефіцієнта – 145 балів (коефіцієнт – 1,45) Разом: 100 балів з урахуванням коефіцієнта					

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульної контрольної роботи.

Виконання модульних контрольних робіт передбачає виконання творчих завдань щодо сценарної діяльності майбутнього фахівця.

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- *словесний* (викладення основних положень навчального курсу);
- *ілюстративний* (показ викладачем методів і прийомів);
- *ілюстративно-словесний* (поєднання викладачем пояснень з ілюстрацією прийомів);
- *репродуктивний* (відтворення студентами прийомів, проілюстрованих викладачем);
- *репродуктивно-варіативний* (поєднання студентом запропонованих викладачем прийомів з іншими формами й методами звукорежисерської діяльності);
- *креативний, творчий* (створення студентами оригінальних варіантів інтерпретації музичних творів; нестандартний підхід до розв'язання сценічних ситуацій; опанування навичок імпровізації);
- *проблемно-пошуковий* (самостійний пошук студентом засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних завдань);
- *проектування* (розроблення авторського проекту сценарію відеокліпу; створення власного проекту роботи над музичним твором; підготовка ІНТВ з обраної теми);
- *моделювання* (імітація в навчальному процесі педагогічних ситуацій і професійної діяльності кліпмейкера);
- *педагогічний аналіз* (формування у студентів навичок самоаналізу і самокоригування своїх педагогічних і музично-виконавських дій);
- *інтеграції* (аккумуляція і синтез знань з різних фахових дисциплін у процесі педагогічної та інструментально-виконавської діяльності).

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- робоча навчальна програма;
- навчальні підручники (посібники);
- електронні ресурси, схеми, таблиці;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- комп'ютери та програмове забезпечення;
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерні засоби та програми тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

- 1.1. Петелин Р.Ю., Петелин Ю.В. Steinberg Cubase 5. Запись и редактирование музыки. СПб.: БХВ-Петербург, – 2010. – 896 с. *Посилання на електронний варіант: <http://elib.kubg.edu.ua/4876/>*
- 1.2. Рагс Ю.Н. Акустические знания в системе музыкального образования: очерки. – Рязань: Литература М, – 2010. – 324 с. *Посилання на електронний варіант: <http://elib.kubg.edu.ua/4875/>*
- 1.3. Севашко А.В. Звукорежиссура и запись фонограмм. Профессиональное руководство. – М.: Додэка XXI, Альтекс, – 2007. –432 с. *Посилання на електронний варіант: <http://elib.kubg.edu.ua/898/>*

Додаткова:

- 2.1. Будянський В.І., Будянський Д.В. Шкільний театр: Навч. посібник. Суми: «Корпункт», – 2002. – 184 с.
- 2.2. Горбов А.С. Режисура видовищно-театралізованих заходів. Посібник. Фастів. : Поліфаст, – 2004. – 264 с.
- 2.3. Зайцев В.П. Режисура естради та масових видовищ. К.: Дакор, –2003. – 304 с.
- 2.4. Комаровська О.А. Мистецтво театр, 1-5 класи. Програма факультативного курсу. / В зб. Програми факультативних курсів та курсів за вибором для спеціалізованих загальноосвітніх шкіл музичного профілю. Х.: Ранок, – 2009. – С.60-83.
- 2.5. Комаровська О.А. Театр і школа: виховують односторонці. Книга для вчителя та батьків. Ніжин: Аспект-Поліграф, – 2006. – 92 с.
- 2.6. Обертинська А.П. Масові ігри та свята. К.: Вища школа– 1980. – 176 с.
- 2.7. Станиславський К.С. Собрание сочинений в 8 т. М.: Искусство, –1954 -1961.
- 2.8. Театр у школі: Книга для вчителя / Упорядник Н.Є. Миропольська. К.: Рад. школа, –1990. – 155 с.
- 2.9. Театрализованные праздники и зрелища 1964-1972 Ред.-сос. Б.Н, Глан. М.: Искусство, – 1976. –С. 32-55.
- 2.10. Туманов И.М. Режисура массового праздника и театрализованного концерта. М.: Искусство, – 1976. – 176 с.
- 2.11. Чурилова Є.Г. Методика и организация театрализованной деятельности дошкольников и младших школьников. М.: Владос, 2003. – 106 с.
- 2.12. Шароев И. Режисура массовых театрализованных представлений. М.: Советская Россия, – 1980. – С.245 – 262.
- 2.13. Шкільний театр: Збірник п'ес/ упор. Шелестова Л., Чиренко Н. К.: Шк. Світ, – 2007. – 128 с.